

ארבעים יום נמשכה משימת המרגלים

מאת: כתבת הצבאי

ארבעים יום נמשכה משימת המרגלים שנשלחו לתור את ארץ כנען.

מקץ ארבעים יום, שבו המרגלים למחנה ישראל במדבר. המרגלים אישרו, כי "גם זבת חלב ודבש היא" ולחזוק דבריהם אף הציגו ממצאים, באמרו: "זוה פְּרִיָה". יחד עם זאת, למרים, בעוון לשון הרע, לא הססו המרגלים והוציאו דיבת הארץ רעה, באמרו: "אפס כי עז העם היושב בארץ, והערים צְרוּרוֹת" ואף הוסיפו ואמרו: "וְנָהִי בְעֵינֵינוּ פְּחַגְבִּים וְכֵן הִינּוּ בְעֵינֵיהֶם". זאת, כי לא הבינו את הנס שעשה להם ה', על מנת שיושבי הארץ הכנענים לא ירגישו כי יש מרגלים בארץ.

כתבתנו מוסר, כי המורל במחנה ישראל ירד לשפל. העם ישב ובכה בלילה הזה, ליל ט' באב. ה' הבטיח, שמכיוון שכוונו בכיית חיים, יקבע להם את הלילה הזה ככבייה לדורות. מפין המרגלים, קרעו יהושע וְקָלַב את בגדיהם, בתחינה לעם לבל ימרדו בה'.

תפילת משה:

"סַלַח נָא לַעֲזוֹן הָעַם הַזֶּה כְּגֹדֶל חַסְדְּךָ"

בעקבות חטא המרגלים (ראה כתבה בעמוד זה), ביקש הקב"ה לכלות את ישראל ולעשות את משה לגוי גדול.

רק תפילתו של משה, עמדה בפרץ, שבעקבותיה אמר ה': "סלחתי כְּדָבָרְךָ".

פרשנים מסרו לכתבתנו, שמשה השתמש בתפילה שראה את הקב"ה כותב, כאשר עלה להר סיני לקבל את התורה. תפילה זו "שָׁלַש עֶשְׂרֵה מִיּוֹדוֹת" אינה שְׁקָה רִיקִם מִלִּפְנֵי הַקִּבְיָה.

כמו כן, נמסר לנו באופן בלעדי, שכאשר ראה משה את הקב"ה כותב: "ה' אֶךְךָ אֶפְיִם" אמר משה: "לְצַדִּיקִים", ענה לו הקב"ה: "אף לְרַשְׁעִים".

אמר לו משה: "רַשְׁעִים יֹאבְדוּ", אמר לו הקב"ה: "חִיֶּיךָ שֵׁאתָ צְרִיךְ לְדָבָר". ואכן עתה, השתמש משה באותה תפילה ואף אמר לקב"ה: "כֹּאשֶׁר דְּבַרְתָּ לְאָמְרִי".

דְּרֵשׁ דְּרֵשׁ

מהמדרש לפרשת שלח-לך

במדבר רבה (וילנא)- פרשת שלח, פרשה יז, א

"כי תבאו אל ארץ מושבת יְכָם" (טו, ב). כמה דברים חייב אדם לעשות לבנו? שנו רבותינו, חמשה דברים האב חייב לעשות לבן. האב-זה הקדוש ברוך הוא והבן-אלו ישראל. כשם שהאב חייב למול את בנו, כן עשה הקדוש ברוך הוא לישראל, מל אותם על ידי יהושע (יהושע ה, ב): "עֲשֵׂה לְךָ חֲרָבוֹת צָרִים". האב חייב לפדותו והקב"ה פָּדָה ישראל, שנאמר (שמואל ב, ז, כג): "לְפִדוֹת לוֹ לְעַם". ללמדו תורה, הקדוש ברוך הוא לימד תורה לישראל (דברים יא, יט): "וְנִלְמַדְתֶּם אֹתָם אֵת בְּיָכֶם" וכתוב (ישעיה מו, יז): "אני ה' אלקיך מְלַמֵּךְ לְהוֹעִילִי". ללמדו מְצוֹת, הקדוש ברוך הוא לימד את המְצוֹת לישראל. לְהַשְׁיֵאוֹ אֵשֶׁה, הקדוש ברוך הוא אמר להם (בראשית א, כח): "יִפְרוּ וְרָבוּ"...

לקוראינו: מאמרים המופיעים ללא ציון שם הכותב, נכתבו על ידי חברי המערכת

חברי המערכת: הרב אברהם פוס, משה רוט, נפתלי יערי, יהודה מליק
העריכה בסיוע אברכי כולל "יד ברודמן" ללימודי הוראה ודיינות, בית שפירא, רחובות
טלפון: 08-9412048
אתרנו באינטרנט: www.pirsuma.com/siach
הדפסה: דפוס ש.ה.ר. רחובות טל. 08-9475106

שני ימים

כניסת שבת
7:20

יציאת שבת
8:24

יוצא לאור לעילוי נשמת הקדושים

מיכאל יצחק מליק ואברהם פלדמן הי"ד

פרשת שלח, סיון תשע"ג שבת מברכין שנה שלושים וארבע, גיליון מס' 33

גליון זה יוצא לאור בחסות עיריית רחובות, האגף למוסדות העירייה, המחלקה לתרבות תורנית

"ולא תתורו אחרי לבבכם"

"דְּתַנְנָא: 'אחרי לבבכם' (טו, טז)-זו מינות, וכן הוא אומר (תהלים יד, א)-'אמר נבל בְּלָבוּ אֵין אֲלֵקִים' (ברכות יב, ב) והגדיר אחד מגדולי המעמיקים: "דע, שיש שני מיני אפיקורסות: זו שבאה מחכמה חיצונית ועליה נאמר (אבות ב, יד): 'ידע מה שתשיב לְאֶפִיקוֹרוֹסִי ואפיקורסות זו-יש עליה תשובה. שאין החכמות החיצוניות אלא מותרות ופוסלת הקדושה... ולכן, כל הנופל לתוכה, אפשר לו למצוא הצלה ולצאת משם. מאחר שגם שם יכול הוא למצוא את השם יתברך, אם יבקשהו וידרשו שם (בבחינת 'יִבְקֶשְׁתֶּם מִשֵּׁם אֵת ה' אֱלֹקֶיךָ וּמְצֵאתֶם' - דברים ד, כט) ובכל הניצוצות של קדושה והחיות האלוקית שיש בחכמות ההן, אפשר ליישב את כל הקושיות של האפיקורסים.

אבל, יש מין שני של אפיקורסות, שאינו בגדר חכמה, כי אם היא באה מתוך המבוכה וקוצר ההשגה. שהקושיונן שלו - אינן קושיות כלל, אלא שהן נובעות מן החלל הפנוי, שאין שם אלוקות כביכול ועליהן אי אפשר למצוא תשובה, שהרי בתוך החלל הפנוי - אין מוצאים אלוקות כביכול, ואין תקווה (כמעט) להצלה, על אפיקורסות זו נאמר (משלי ב, יט): 'כֹּל בְּאֵיָה לֹא יִשׁוּבוּי'. במילים פשוטות יותר: מינות המתבססת על לבטים של שאלות בענייני אמונה בגבולות של השגה שכלית, אפשר לעלות ממנה. כי הרי יש בה גם נקודות חיוביות ויכול החיוב לגבור על השלילה. המתחכם, נמצא כאן בגבולות שכלו ויכול הוא בכח החיובי שבשכלו להכריע לצד האמונה.

אולם, אותה מינות שהאדם נקלע לתוכה, מפני שהרחיק והפליג אל מעבר לגבולות ההשגה השכלית, אל אותה נקודה אשר בה בטלים הגיון ומחשבה, היא מינות - שאין בה לא תנועה ולא חיים, לא צימאון ולא אידיאליזם, ויש בה רק עמידה של מבוכה קרושה - עליה נאמר: "כֹּל בְּאֵיָה לֹא יִשׁוּבוּי". ואף על פי כן! יש שאדם מתעלה מעל כל כללי הטבע והחיים, פורץ מסגרות ומעפיל אל פני החיים - חיי האמונה... ובמה? בעמל התורה!
מזון הנפש היסודי והעיקרי נמצא בתורה, אשר נקנית לו לאדם באמצעות עמל - בה נמצאות הקלוריות הרוחניות היסודיות והויטמינים הנפשיים, החיוניים לקיומה של הנשמה.

בתקופתנו, חוסר הסיפוק של האדם מחייו-משוע זועק מכל העברים. היובש הרוחני, משחית כל חלקה טובה אשר עוד נותרה לפליטה, ואין לאנשים מה לעשות בזמנם הפנוי, עד שהם מחפשים ומוצאים כל מיני דרכים נפסדות איך "להרוג" את זמנם. בעקבות זאת, מוצפים חיינו בתופעות שליליות ופורענויות חמורות... במצב זה, על כל אחד להאזין לבת-קול היוצאת מקר חורב ומכרזת: "אוי להם לבריות מְעַלְבוֹנֵה של תורה" (אבות ו, ב). במצב זה, בוקעת ועולה בחלל עולמנו קריאת ה' בפי הנביא (ישעיה נה, א-ב): "הוֹי כֹל צִמָּא לְכוּ לְמִים... שְׁמְעוּ שְׁמוֹעַ אֵלֵי וְאֶכְלוּ טוֹב, וְתִתְעַנְּגוּ בְּדָשָׁן נַפְשֵׁכֶם".

הבה נלמד ונעסוק בתורה! נקבע לה עתים בשיעורים קבועים בבתי מדרשות, ניגע ונעמול בה, נחיה חיים של שלווה ואושר בה, נרכז את עיקר מְרַצְנֵנו לקיומה - כי היא חיינו ואורך ימינו - בה עמדנו לאורך כל שנות גלותנו ובה נעמוד ונחיה, עד ביאת גואל צדק, אמן.

הרב צבי כהן

ראש חודש תמוז יהיה ביום שבת קודש ולמחרתו ביום ראשון הבעל"ט המולד יהיה ליל ראשון, שעה 8, 33 דקות ו-17 חלקים

גיליון זה מוקדש ע"י גב' מרים אברמסקי ומשפחתה שיחיו לע"נ אביה, ר' אברהם ב"ר יעקב דקלו ז"ל, נלב"ע כ"ז בסיון תשל"ה תנצב"ה

בְּשֵׁבַח פִּירוֹת הָאָרֶץ

אחרי חג הביכורים, כשאנו נכנסים לקיץ ורואים את עצי הפרי מלבלבים, זה הזמן הראוי לדבר על פירות ארץ ישראל (ולא בטי"ו בשבט, כמקובל...). אגב, המילה "קִיץ" היא מונח חקלאי שמציין את גמר "בישול" הפירות. בהיות הפירות מבשילים בתקופה זו, קראו לעונה "קִיץ", כמו שהיאביב" הוא מונח חקלאי-המציין את מצב הבשלת השעורה. הנביא ישעיה, למשל, אומר (ישעיה כח, ד): "קִבְּפוּכָה בטרם קִיץ... - כפרי ראשון, ביפורה, שהיא רגע לפני גמר בישולה, ויש כאלה, שכבר מתאווים לאכלה. וכן אומר הנביא ירמיה (ירמיה ח, כ): "עבר קציר, קָלָה קִיץ" - עבר זמן איסוף הפירות שהבשילו, ועוד. בתקופה זו יצאו המרגלים לסיוור הארץ ברחבי הארץ, וכשחזרו, הביאו עִמָם עֵנָבִים, תַּאֲנִים ורימונים, והעידו מפורשות, שהארץ אכן זבת חלב ודבש. יש "כיסוי" להבטחת ה', כטאמר בספר דברים (ח, ז-ח): "כי ה' אלקיך מְבִיאֲךָ אל ארץ טובה... ארץ חָסֶה וְשֶׁלֶכָה וְגַפְּנִים וְתַאֲנִים וְרִמּוֹנִים, אֲרֶץ זֵית שֶׁמֶן וְדִבְשׁ". אך כל זה בתנאי, ש"אם תִּשְׁמְרוּ אֶת הַחֻקִּים אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְּיָכֶם, וְנִתְּנָה הָאָרֶץ יְבוּלָה וְעֵץ הַשֵּׁדֶה יִתֵּן פְּרִי... (ויקרא כו, ג-ד).

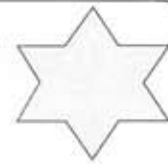
אבל אין כמדורשי חז"ל הרבים, שדיברו בְּשֵׁבַח פִּירוֹת ארץ ישראל, ואביא כאן בְּצִיּוּר אֲנִי: על הפסוק "ארץ הרים וְקִלְעוֹת" (דברים, יא, יא), אומרים חז"ל (ספרי, דברים, לט): "מגיד שלא שוו טעם פירות הר, לטעם פירות בקעה", ואכן, אין טעם ענבי לכיש דומים לענבי חברון, או הבקעה, ואין דומה טעם זית הגליל, לזיתים הגדלים בגב,

ועוד. "כנרת-זו גינוסר, ולמה נקרא שמה 'כנרת'?" שמתוקין הפירות כקול הכינורות" (על פי מגילה ו, א). מי שטעם פירות בחי"ל, יכול אולי להעיד, שאכן פירות הארץ מתוקים יותר. כך לפחות אני הרגשתי. כידוע מפרשטנו, הפירות שהובאו על ידי המרגלים, היו גדולים במיוחד. והנה, גם חז"ל מעידים על כך: "אמר רבי שמעון בן חלפתא: קלח של כרוב הניח לנו אבא, והיינו עולים ויורדים בו בסולם" (כתובות קיא, ב). רבי יהושע בן לוי נודמן לגבלא, ראה אשכולות ענבים שהיו נראים כמו עגלים (על פי כתובות קיב, א). שלשה חכמים נודמנו למקום אחד, הביאו לפניהם אפרסק שהיה כאילפס "חמש סאין" (כלי שהיה יכול להכיל כמות זו של נזל). והחשוב ביותר, לדעת את מדרש חז"ל על הפסוק בספר יחזקאל (לו, ח): "וואתם הרי ישראל: עֲנַפְכֶם תִּתְּנוּ וְפְרִיכֶם תִּשְׂאוּ לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל, כִּי קָרְבוּ לְבוֹא" מהגלות, בְּנֶאֱוָלָה. אומרים חז"ל, שאם רואים את הארץ נותנת פירותיה בשפע- אין לך קץ מגולה מזה, שאנו אכן בתהליך הגאולה, שתגיע אי"ה במהרה בימינו.

מנחם אדלשטיין

"מתורתם"

"למען תזכרו"

פרשת השבוע מסתיימת בחמישה פסוקים, אותם אנו אומרים בכל יום, בוקר וערב - פרשת ציצית. בשונה ממצוות אחרות, במצוות ציצית מוסרת לנו התורה את הרציונאל של המצווה ואת מטרתה: עליכם לתת ציצית בכנפי בגדיכם, על-מנת שתזכרו את מצוות ה' ותעשו אותם. בלשון חז"ל (מנחות מג, ב): "רָאָה מביאה לידי זכירה, זכירה מביאה לידי עֲשֵׂיהָ". בכך, ממשיכה התורה ואומרת, יושגו שתי מטרות: אחת- "ולא תתורו אחרי לְבַבְכֶם ואחרי עֵינֵיכֶם" (טו, לט), ושתיים - "וְהֵייתֶם קְדָשִׁים לְאַלְקֵיכֶם" (שם, פסוק מ).

איך זה בדיוק עובד? מה בראיית הציצית מביא לידי זכירת המצוות?

כולנו מכירים את דברי חז"ל המפורסמים, שמייחסים את כח הזכירה לַפְּתִיל הַתְּכֵלֶת שבציצית: "תִּנְגָּא, היה רבי מאיר אומר: מה שנתנה תכלת מכל מיני צבעונין? מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד..." (מנחות, שם).

בשורות הבאות, ברצוני להצביע על אלמנט נוסף שקיים בתכלת וציצית בכלל, שראיתם מביאה אותנו להירתם לעבודת ה'. אך תחילה, אשאל: במה קשורה יציאת מצרים לכל הסיפור? מדוע מזכיר לנו הקב"ה בסוף הפרשה, שהוא שהוציא אותנו ממצרים? יתירה מכך, רש"י (טו, מא)

מרחיב את הקישור ליציאת מצרים, ומקביל "ארבע כנפות" כנגד ארבע לשונות גאולה, "פתיל תכלת" על שם שפול בכורות, ו"שמונה חוטי" כנגד שמונה ימים שָׁשָׁהוּ ישראל, מְשִׁיבָאוּ ממצרים עד שאמרו שירה על הים. וכל כך למה?

מפני שחטי הציצית לא נועדו רק להזכיר לנו את גדולתו הַאֲוִבְקִיבִית של הקב"ה, היושב במרומי הרקיע על כסא הכבוד, אלא גם ובעיקר את הַחֲסִידִים הַסּוֹבְקִיבִיִּים שעשה ה' איתנו - צאן מרעיתו, בְּגִנְפוֹ את מצרים ואת בְּתִינוּ הַצִּיל" (שמות יב, כח), בהוציא אותנו ממצרים וְקָוְרָעוּ לנו את הים. "תכלת על שם שפול בְּכוֹרוֹת... וּמִקְתָם היתה בלילה, וכן צבע התכלת דומה לצבע רקיע המשחיר לצַעַת עֶרְב" (רש"י, שם). ועיין ב"תורה תמימה" לבמדבר טו, הערה קכו, עליו מבוססים הדברים כאן).

בבחינת "נעוץ סופו בתחילתו", מגלה לנו רב, שכבר הפסוק הראשון בפרשייה מעביר את המסר הזה: "תִּנְגָּא, אמר רב יהודה אמר רב: מניין לציצית בעובד כוכבים שפסולה? שנאמר (טו, לח): 'דָּבָר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... ועשו להם ציצית, בני ישראל יעשו ולא הנכרים יעשו'. הציצית איננה מצווה אוניברסאלית, שמטרתה לעורר גם את הנכרים לעשיית מצוותיהם, כי אם זיכרון וחותר לבוש מוחשי של חסדי ה', שפדה אותנו ממצרים להיות בניו-עבדיו, על מנת שנקבל עלינו עול מצוותיו. "להיות לכם לאלקים, אני ה' אלקיכם" (שם, פסוק מא).

איתי וייס

פינת הדלכה

מלאכת בונה (יב)-איסור אוהל

למדנו, שאם עשה מבעוד יום גג אוהל בשיעור טפח-מותר להמשיך ולפרוס את שאר האוהל בשבת, בתנאי שהאוהל נעשה לזמן קצר ולא לזמן ארוך, וזהו דין "תוספת אוהל עראי". נביא הלכות נוספות הקשורות לדין "תוספת אוהל עראי":

א. הריטב"א (עירובין קב, ב) מביא שיטת **תוספות**, שמה שאנו אומרים שצריך להיות טפח מבעוד יום, הכוונה, טפח-מלבד היריעה המגולגלת. אין היריעה המגולגלת חשובה כטפח להתיר "תוספת אוהל עראי", אלא צריך שמלבד היריעה המגולגלת יהיה טפח נוסף. וכן פסק ה"שולחן ערוך" (סימן שטו, סעיף ב): "מותר לפרוס שאר המחצלת בשבת. וטפח שאמרו, חוץ מן הכריכה".

ה"טורי זהב" (שם, סק"ב) כתב, שאף שהיריעה המגולגלת אינה חשובה כשיעור טפח שיהיה מותר להוסיף על גבה בשבת וצריך שיעור טפח מלבד גלגול היריעה, מכל מקום, כאשר אין אוהל כלל ועושה טפח בשיעור מגולגל, הרי זה אסור. כיוון שיש אומרים

רש"י סובר, ששיעור טפח מגולגל כן חשיב כשיעור אוהל, על כן, לפחות לענין איסור יש לקבל דבריו.

ה"משנה ברורה" (שם, סק"ט"ז) הביא את דברי ה"טורי זהב".

ב. ה"משנה ברורה" (שם, סק"ג) כתב, שכל שיש אפילו רק שני קנים לבודין זה לזה, הרי זה בגדר התחלת אוהל ורשאי מעתה לכסות גם על המקום הגלוי, אף שאין שם קנים כלל.

אמנם ה"חזון איש" (סימן מב, סק"ח, ד"ה כתב) חולק על ה"משנה ברורה", דיש לומר, שתוספת על לבוד לא נאמר אלא לגבי האויר שבין הקנים הלבודים זה לזה, שמותר למלאותו על ידי הנחת מחצלת על גבן. אך אין לנו מקור, שהלבוד נחשב כאוהל טפח לענין שיוכל לפרוס מחצלת ממנו ולהלן, על המקום שבו אין קנים לבודים כלל.

ג. ה"חזון איש" (סימן נב, סק"ח, ד"ה כתב) כתב: "אלא מתחיל לפרוס מן הלבוד", ודייק ה"שמירת שבת כהלכתה" (פכ"ד, ס"ו) מדבריו, שצריך להתחיל את פריסת התוספת מהצד הסמוך לאוהל העשוי כבר מלפני שבת ואי אפשר להוסיף אוהל מהצד השני שאינו סמוך לאוהל העשוי מלפני שבת.

הרב אריה ויזל

מה שרואים מכאן ומה שרואים משם "חנוך לנער"

הנה שבים המרגלים מ"תור את הארץ" (יג, כה), אחרי מסע בן ארבעים יום. מסקנותיהם מוצגות לציבור, אך הנה מתגלית מחלוקת. לא מחלוקת לגבי הראייה האובייקטיבית, שהרי שנים עשר המרגלים ראו את אותם דברים, אלא מחלוקת סובייקטיבית לגבי הפרשנות. כך מתוארים הדברים (יג, כז-כט): "וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ: בָּאֵנוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם זָבַת חֶלֶב וְדִבְשׁ הוּא וְזֶה פְּרִיָּהּ. אָפֶס כִּי עַז הָעָם הַיֹּשֵׁב בָּאָרֶץ, וְהַעֲרִים בְּצִירוֹת גְּדֹלֹת מְאֹד וְגַם יְלָדֵי הָעֵקֶב רָאִינוּ שָׁם. עֲמָלָק יוֹשֵׁב בָּאָרֶץ הַנֶּגֶב, (הַחֲתִי וְהַיְבוּסִי וְהַאֲמֹרִי יוֹשֵׁב בְּהָר הַקִּנְעָנִי יוֹשֵׁב עַל הַיָּם וְעַל יַד הַיַּרְדֵּן". עד כאן התיאור האובייקטיבי של המראות. מכאן מתחילה הפרשנות: הפרשנות האחת- "עֵלָה נִצְעָה וְנִרְשְׁנוּ אֹתָהּ, כִּי יָכוֹל נוֹכַל לָהּ" (יג, ל). הפרשנות האחרת- "לֹא נוֹכַל לְעֹלוֹת אֶל הָעָם, כִּי חֲזָק הוּא מִמֶּנּוּ" (יג, לא).

על פניו ניתן לומר, שהמחלוקת נובעת מראיית המציאות העכשווית מחד והחזון העתידי מאידך. מחד (יג, לג): "וְיִשָּׁם רָאִינוּ אֶת הַנְּפִלִים בְּנֵי עָנָק מִן הַנְּפִלִים, וְנָהִי בְּעֵינֵינוּ כְּחֻבִּים וְכִן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם". ומאידך (יד, ח-ט): "אִם חָפֵץ בָּנוּ ה' וְהִבִּיא אֹתָנוּ אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת וְנִתְּנָה לָנוּ... וְאֵתָם, אֵל תִּירָאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי לְחַמְנוּ הֵם, סָר עֲלֵם מְעַלְיָהֶם וְה' אֲתָנוּ אֵל תִּירָאֵם".

פסוקים אלה מגלמים בתוכם את תמצית קיומנו

בעולם הסובב אותנו, מאז ימי המרגלים ועד עצם ימינו אנו. מחד, ראיית המציאות כפי שהיא מתגלה לעיני המתבונן, הרואה רק את המציאות הקיימת- "אין לדיין אלא מה שענינו רואות" (תנחומא-משפטים, ו). מאידך, תפיסה אמונית חזקה האומרת (רש"י בראשית א, א): "אמר רבי יצחק... ומה טעם פתח בבראשית: משום (תהלים קיא, ו): 'כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים', שאם יאמרו אומות העולם לישראל: לְסֻטִים אַתֶּם, שְׂבָבְשֶׁתֶם אַרְצוֹת שֶׁבַע גוֹיִם, הֵם אֹמְרִים לָהֶם: כל הארץ של הקדוש ברוך הוא היא, הוא בְּרָאָה וְנִתְּנָה לְאִשְׁרֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵינֵינוּ, בְּרִצּוֹנוֹ וְנִתְּנָה לָהֶם וּבְרִצּוֹנוֹ נִטְלָה מֵהֶם וְנִתְּנָה לָנוּ". ראייתם "הסובייקטיבית" של יהושע וְקָלָב, מסבירה לא רק את הפרשנות שלהם למה שראו, אלא מסבירה את עצם הווייתו ויכולתו לעמוד במסה הגדולה והמתמשכת של הגאולה הממשמשת ובאה.

נפתלי יערי